

66-72-116/1
18.06.2021

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 35.052.073
Національного університету
«Львівська політехніка»
79-13, м. Львів, вул. С. Бандери, 12

ВІДГУК

офіційного опонента

**доктора архітектури, доцента Чернявського Володимира Георгійовича на
дисертаційну роботу Янчук Катерини Володимирівни**

«АРХІТЕКТУРНО – ТЕАТРАЛЬНА» ТВОРЧІСТЬ Ф.КІЗЛЕРА»

поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 191 «архітектура та містобудування»

Видовище як явище не пояснити, якщо йти шляхом надуманих її складових, а не сприймати видовище як тотальну абсолютну, первинну життєву енергію, що завжди має і буде мати для людини ірраціональний сенс, який не залежить ні від рівня розвитку суспільства, ні від його культури і заможності. Змагання, процесія, церемоніал, народна гра, літургія – в кожному з цих видовищ є свої правила. Храм, магічне коло, стадіон, галявина, вулиці і площі міста, дитячий майданчик – всі місця видовищної дії пов'язані гомогенними рухами, всі рівні щодо формальної функції видовища. Але є тільки одне видовище – змагання - гра – дія – місце, середовищем якої є усі куточки Землі, а учасниками (виконавцями і глядачами) усі її мешканці це видовище - театр.

Гене́за цього видовища - гри губиться в глибинах історії. На неї претендують корінні народи усіх континентів і зокрема ми українці.

Щодо України, то слід наголосити що вона від прачасів виникнення і розвитку театральних видовищ може пишатись пратеатральними і театральними явищами. Можна нагадати старовинні обрядові театри що до X століття, театри християнського середньовіччя від XI ст., і до 1619 року княжий, народний, літургійний, новий український театр, який триває від 1619 року і до сьогодні: від театру козацького бароко і до модернового театру

XX/XXI століть. В наш час незалежності помітно ожила творча палітра театральної діяльності, а театральна – культурна парадигма отримала значно більшу динаміку, аніж в часи попередньої ідеологічної формації. А це потребує, окрім сучасних організаційних, економічних правових, ідеологічних перетворень у сучасному національному театрі також створення сучасної теоретично – прикладної концепції розвитку національного театру і тепер, і в майбутньому. Що вимагає досліджень як національного так і світового театального досвіду. Ось чому дисертаційне дослідження Янчук К.В. є надзвичайно актуальним і в сенсі поставленої в ньому авторкою мети – висвітлити архітектурно – театральну творчість Ф.Кізлера в контексті сучасних тенденцій розвитку архітектурної теорії і практики, і в сенсі узагальнення досягнень митця з позиції сучасних новацій в цій сфері. Але не тільки це вказує на актуальність дослідження. Так принципова актуальність дослідження національного театру відображена в різноманітних документах - у Постановах Кабінету Міністрів України, Законах України «Про театри і театральну справу» і «Про культуру», в постановах і рішеннях УАА, НСАУ, тощо. Також тим, що не знайшла комплексного синкретичного розгляду театральна архітектура, театральна сценографія, театральна дія ні в фундаментальних працях вчених – архітекторів В.В. Куцевича, В.І Проскуракова, О.С. Слепцова, В.В, Товбича, а раніше в працях В.Г. Штолька, В.В, Савченко, В.І. Єжова ні в наукових дослідженнях і пошуковому проектуванні провідних науково – дослідних, проектних, навчальних інституцій країни – КиївЗНДІЕП, НУ «Львівська політехніка» КНУБА, НАОМА, ПДАБА, ЧНУ ім.. Ю.Федьковича, тощо.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами. Дане дисертаційне дослідження має безпосередній зв'язок з програмою науково – дослідної роботи кафедри дизайну архітектурного середовища Інституту архітектури та дизайну Національного університету «Львівська політехніка» - «Генеза та розвиток дизайну архітектурного середовища громадських, житлових та виробничих споруд» (0108U010404), а також з тематикою курсового та дипломного проектування кафедри.

Сформульована в роботі **мета дослідження** – висвітлення архітектурно-театральну творчість Ф. Кізлера в контексті сучасних йому тенденцій розвитку архітектурної теорії і практики, та узагальнити досягнення митця з позицій сучасних новацій в цій сфері, а також **відповідні завдання дослідження** - заперечень не викликають.

Дисертація «Архітектурно – театральна творчість Ф. Кізлера» сформована за класичним взірцем – із Вступу 4 Розділів, Висновків до кожного розділу, загальних Висновків, Списку джерел, Додатків. Тестова частина роботи містить 256 сторінок, з них 166 сторінок основного тексту, списку використаної літератури та джерел з 132 найменувань на 13 сторінках, 5 додатків на 77 сторінках.

Структура дисертаційної роботи є логічною та послідовною. Матеріали дослідження викладені професійною науковою мовою. Результати та висновки виконаної дисертаційної роботи повністю відповідають її темі, сформульованій меті та поставленим завданням.

Ступінь обґрунтованості, достовірності наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у даній дисертації забезпечена відповідним вибором методів та логічною послідовністю визначення етапів комплексного дослідження, не викликає сумніву. Велика емпірична база дисертаційної роботи К.В. Янчук сформована на основі наукового дослідження, яке було впроваджено в навчальний та проектно-пошуковий процес кафедри ДАС, у конкурсне і реальне проектування та відображено у 7-ми наукових публікаціях.

У **Вступі** дисертації викладено актуальність теми дослідження, дана оцінка стану її опрацювання, визначено зв'язок з науковими програмами, сформовано мету і завдання, визначено об'єкт, предмет та методи дослідження, висвітлено наукову новизну, практичне значення, наведені апробації отриманих результатів роботи, а також акти впровадження результатів дослідження.

В **Першому розділі** сформована теоретична та методологічна база дослідження. Визначені методичні підходи до опрацювання зібраних

матеріалів, етапи та принципи проведення дослідження. Проведено огляд робіт з обраної теми та визначено напрямки досліджень творчої спадщини Ф.Кізлера.

В Другому розділі розглянуто творчий доробок Фредеріка Кізлера в архітектурно-театральній діяльності. Авторкою було враховано загальний контекст розвитку архітектури початку – першої половини ХХ ст. Акцент зроблений на визначенні зовнішніх, культурно-історичних та особистих біографічних факторів впливу на формування творчих інтересів майстра.

В Третьому розділі більш детально аналізуються результати творчої діяльності Ф. Кізлера в різних напрямках: функціонально-типологічному, формально-естетичному, технологічних рішеннях сценографічних ідей. Особливістю творчості Ф. Кізлера є використання дослідження в якості проектного методу. Всі неймовірні фантазії та концепції майстра мали чітке і логічне підґрунтя, викладене ним в теоретичних працях, та перевірене під час наукових експериментів.

В Четвертому розділі було визначене місце теоретичної і практичної спадщини Ф. Кізлера в сучасній архітектурно-мистецькій діяльності. Використання сучасної загальнонаукової методології передбачає застосування системного підходу з використанням комплексного дослідження архітектурно-сценографічного мистецтва як системи. В результаті проведеного дослідження було встановлено, що творчий доробок Ф. Кізлера дозволяє віднести його до низки провідних архітекторів кінця ХІХ – початку ХХ століття. Його погляди на процес архітектурно-дизайнерської творчості значно виперевдив свій час. Ідеї майстра можуть бути застосовані в сучасній архітектурній практиці, що продемонстровано на реальних прикладах робіт.

Аналіз дисертаційної роботи К.В. Янчук з наведеними у ній науковими положеннями і рекомендаціями дозволяє зробити висновок про обґрунтованість отриманих результатів і відповідність встановленим вимогам.

Наукова новизна одержаних результатів роботи полягає в узагальненні наукового доробку та архітектурної творчості Ф. Кізлера, розробці методики

впровадження його теоретичних і практичних напрацювань в сучасну проектну практику в умовах навчального процесу.

Здобувачем отримано такі наукові результати:

Вперше:

- комплексно проаналізовано творчий доробок Ф. Кізнера і детально висвітлено зміст всіх напрямів діяльності майстра;
- здійснено вичерпну характеристику наукового доробку творчості Ф.Кізнера;
- сформульовано базові принципи архітектурної творчості Ф. Кізнера.

Удосконалено:

- методику опрацювання творчого доробку Ф. Кізнера як цінний пласт культурної спадщини;
- методику впровадження ідей Ф. Кізнера в учбове проектування на кафедрі ДАС НУ «Львівська політехніка»;
- методику проектування з використанням методів та принципів роботи майстра.

Набуло подальшого розвитку:

- рекомендації щодо подальшого детального опрацювання наукового та архітектурно-сценографічного доробку Ф. Кізнера;
- рекомендації щодо використання творчого доробку Ф. Кізнера в навчальному процесі в рамках кафедри ДАС НУ «Львівська політехніка».

Практичне значення отриманих результатів. Результати дослідження, що узагальнюють відомості про теоретичний та практичний внесок Ф. Кізнера в театральну архітектуру сьогодення та його вплив на проектування театральних будівель, можуть бути використані в проектній практиці по розробці сучасних театральних будівель; в лекційних курсах, розрахованих на базові напрямки підготовки «Архітектура» та «Дизайн»; при укладанні методологічних матеріалів, навчальних посібників, в науково-популярних та науково-дидактичних виданнях.

Апробацію результатів дослідження проведено автором на 5-ти науково-

технічних вітчизняних та міжнародних конференцій і семінарах, які відбувались в період з 2018 по 2021 роки.

Поруч із позитивними якостями дисертація має наступні недоліки:

1. В тесті Дисертації є повтори, помилки, помилки письма. Дисертація здобувача побудована за класичним взірцем, її структура логічна, але самі розділи праці не є рівномірними як за кількісними (кількість сторінок, малюнків), так і за якісними (інформативність, якість графічного матеріалу) параметрами.

2. Із дисертації не є зрозумілим кого експертів вчених авторка опитувала на предмет отримання інформації про творчу діяльність і спадщину архітектора Ф.Кізлера і які архітектурні школи, інституції, фонди вони представляли - в Україні, за кордоном.

3. В Розділі 1 параграф 1.1 «Характеристика архівної бази та заходів по дослідженню творчості Ф.Кізлера» і параграфу 1.2 «Аналіз літературних джерел архітектурно – театральної творчості Ф.Кізлера» логічно було об'єднати в один.

4. Дисертація присвячена архітектурно – театральної творчості Ф.Кізлера але авторка подає і результати дослідження інших векторів стор46 – 56, 57 – 60 творчість Ф.Кізлера - викладацька діяльність, скульптури, теорії корреалізму і ін., які на мою думку перевантажують працю і заслуговують на власні наукові дослідження.

Вказані вище зауваження не впливають на високий в цілому рівень дисертації і можуть бути враховані в подальшій роботі здобувача.

Наведене вище дозволяє стверджувати, що дисертація Янчук Катерини Володимирівни на тему «Архітектурно – театральна творчість Ф. Кізлера» є завершеною самостійною кваліфікаційною працею, яка за своєю актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, рівнем наукового та практичного значення отриманих результатів, а також за кількістю та обсягом публікацій відповідає положенням Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від

6 березня 2019 р. № 167, та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40, а її авторка – Янчук Катерина Володимирівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 — «Архітектура та містобудування».

Офіційний опонент:

Доктор архітектури, доцент
завідувач кафедри теорії,
історії архітектури та синтезу мистецтв
Національної академії образотворчого
мистецтва і архітектури

В. Г. Чернявський

Відгук доцента Чернявського В.Г.

ЗАСВІДЧУЮ:

В.о. ректора

Національної академії образотворчого
мистецтва і архітектури

кандидат мистецтвознавства, доцент

О. В. Ковальчук